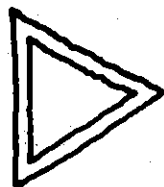

Stedelijk
Museum

BUREAU

AMSTERDAM

NO 41

ROZENSTRAAT 59 / 1016 NN AMSTERDAM

TEL 31(0)20 4220471 / FAX 31(0)20 6261730

21.11-13.12

Ritsaert ten Cate

Aernout Mik Sand

Jan Roeland berg
prijs
96-98

SANDBERGPRIJS 1996-1998

Van 21 november tot en met 13 december presenteert Bureau Amsterdam in samenwerking met het Amsterdams Fonds voor de Kunst werk van de Sandbergprijswinnaars van de afgelopen drie jaar. De Sandbergprijs (de Amsterdamse Kunstprijs voor de categorie Beeldende Kunst) wordt jaarlijks uitgereikt. Van 1996 tot en met 1998 ontvingen respectievelijk Ritsaert ten Cate (voor zijn installatie *Tussen ons was niets dan een aanzienlijke afstand*), Aernout Mik (voor zijn videofilm *Lick* en de S-16 mm film op video *Fluff*) en Jan Roeland (voor de overzichtstentoonstelling van zijn oeuvre in de Beyerd te Breda en Rijksmuseum Twenthe te Enschede) de Sandbergprijs. Samen met de kunstenaars is besloten om in Bureau Amsterdam niet de eerder getoonde onderscheiden werken te laten zien, maar te kiezen voor recent werk.

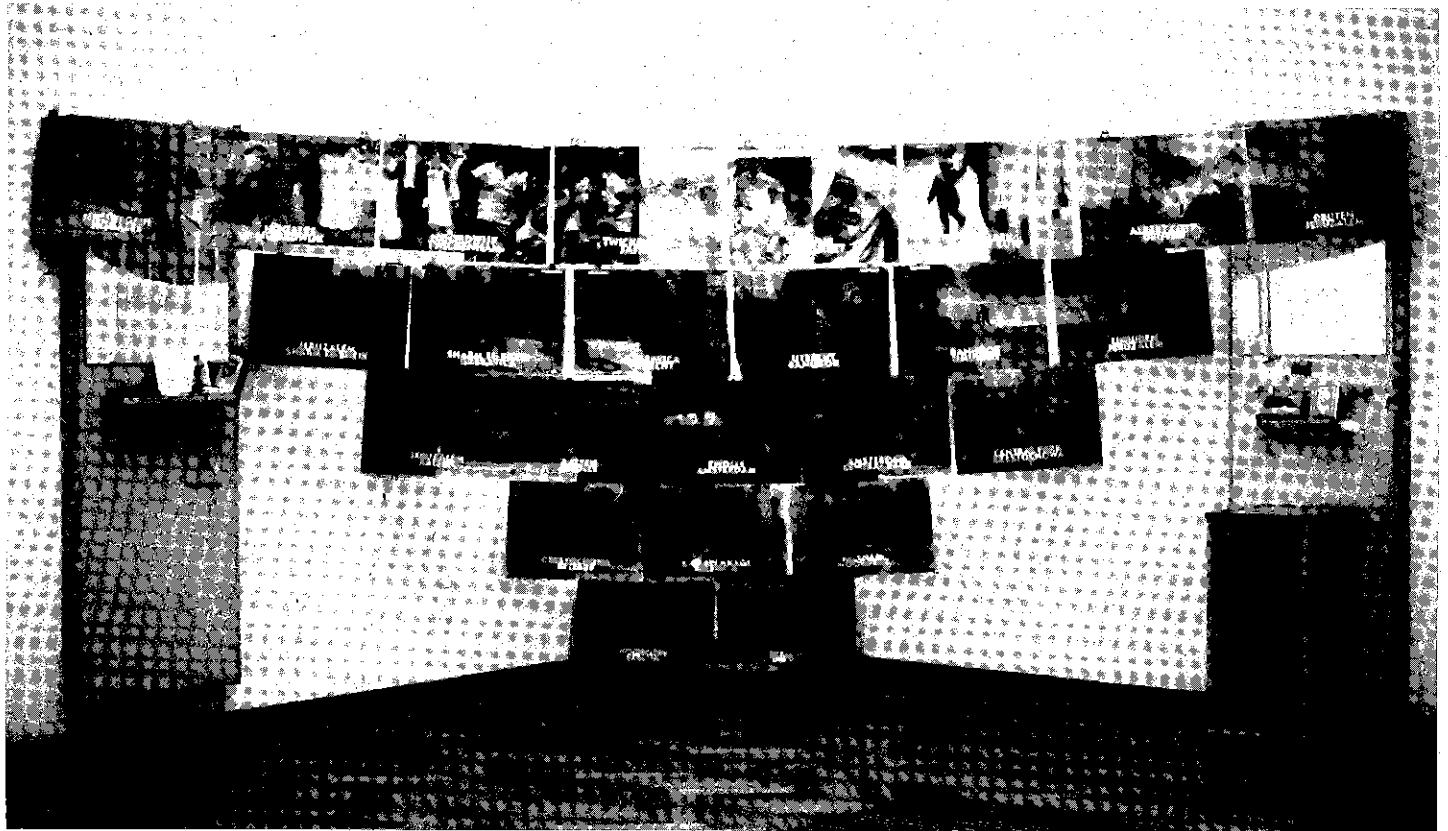
Theatraal is een karakterisering die veelvuldig wordt gehanteerd wanneer het gaat om de installaties van Ritsaert ten Cate (1938), en wie op de hoogte is van de achtergrond van de kunstenaar zal dit niet verbazen. Ten Cate is de man achter het legendarische theatercentrum annex galerie Mickery, een productiehuis voor experimenteel theater en een belangrijke plaats voor de performancekunst in de jaren zeventig. Voor

SANDBERG PRIZE 1996-1998

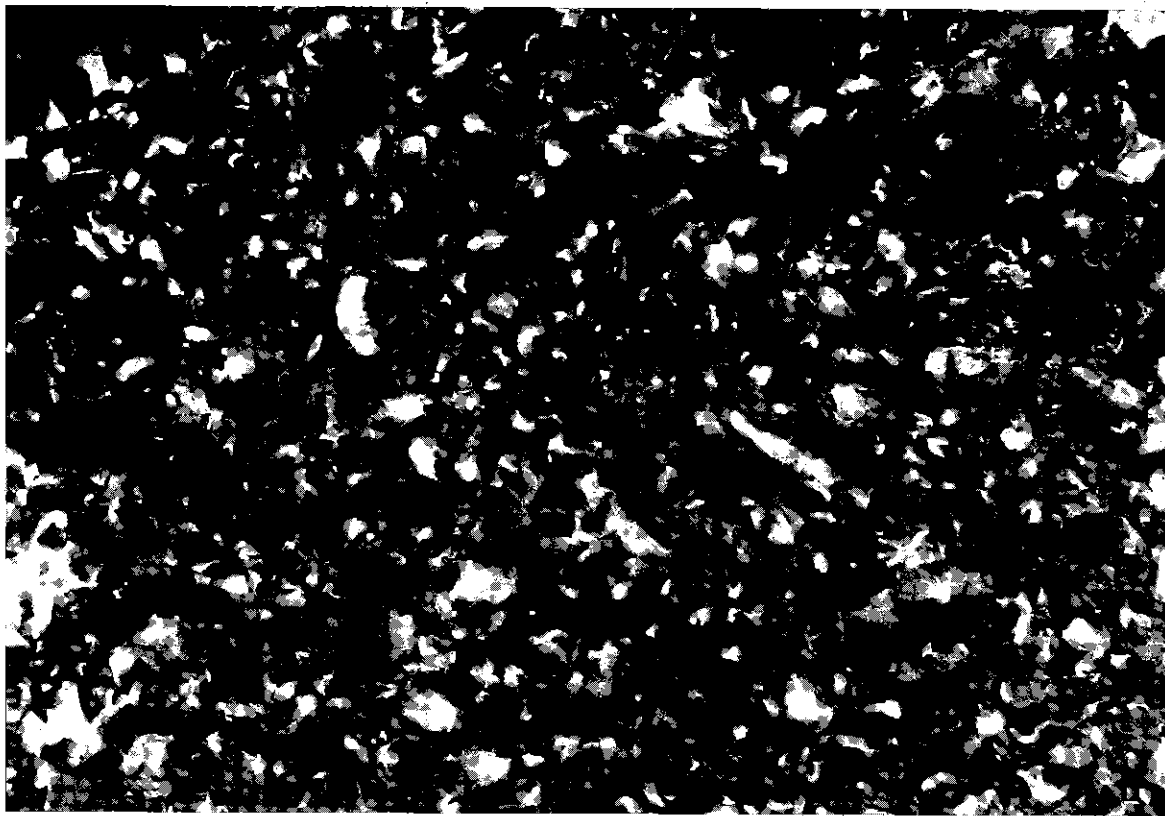
From November 21 through December 13, in cooperation with the Amsterdams Fonds voor de Kunst, Bureau Amsterdam will present work by the Sandberg Prize winners of the past three years. The Sandberg Prize (the Amsterdam Art Prize for the Visual Arts category) is awarded annually. From 1996 to 1998, the winners of the Sandberg Prize were, respectively, Ritsaert ten Cate (for his installation *There was nothing between us but a considerable distance*), Aernout Mik (for his video film *Lick* and the S-16 film on video, *Fluff*) and Jan Roeland (for the survey exhibition of his oeuvre in De Beyerd in Breda and the Rijksmuseum Twenthe in Enschede). Together with the artists, Bureau Amsterdam decided not to show the prize-winning works, which had previously been seen, but would choose more recent work.

"Theatrical" is a word frequently employed when

it comes to the installations of Ritsaert ten Cate (b. 1938); and this is no surprise to those who are knowledgeable about the artist's background. Ten Cate is the man behind the legendary theatre centre/gallery Mickery, a production house for experimental theatre and an important site for performance art in the 1970s. For Ten Cate, who a number of years ago started the interdisciplinary theatre workshop DasArts, creating an installation is not that far removed from creating theatre. "They both arise out of the same feeling. You want to get something across to the spectator, to say something, and the choice of the form in which you do that is not so important. What is most important is that it is about something, that what you want to say has roots in the society."* In many of his works Ten Cate reveals himself as an engaged artist, someone who allows the spectator to pause in the presence of important (though often not

Ritsaert ten Cate, Laureaten Sandbergprijs 1985-1996, installatie met componenten uit 'Tussen ons...'. Stedelijk Museum Amsterdam, 1997, courtesy Reuten Galerie

Ritsaert ten Cate, *Tussen ons was niets dan een aanzienlijke afstand* (Anna Enquist), installatie in Reuten Galerie, detail (rozenloer), 1996

Ten Cate, die een aantal jaar geleden de interdisciplinaire theaterwerkplaats DasArts is begonnen, ligt het maken van een installatie dichtbij het maken van theater. "Het komt allebei voort uit hetzelfde gevoel. Je wil de toeschouwer iets overbrengen, iets zeggen, en de keuze voor de vorm waarin je dat doet is niet zo belangrijk. Het belangrijkste is dat het ergens over gaat, dat wat je wilt zeggen wortels heeft in de samenleving."*

In veel van zijn werken toont Ten Cate zich een geëngageerd kunstenaar, iemand die de toeschouwer laat stilstaan bij belangrijke -vaak weinig hoopgevende- gebeurtenissen in de recente geschiedenis en zich afvraagt hoe wij hiermee omgaan. De installatie waarvoor hij in 1996 de Sandbergprijs ontving, *Tussen ons was niets dan een aanzienlijke afstand* (Anna Enquist), is opgebouwd uit een aantal wandmeubelen waarin de kunstenaar persoonlijke herinneringen (privéfoto's, tekeningen) combineert met expliciete verwijzingen naar rampspoed en menselijk leed (veel bekende en aangrijpende nieuwsbeelden uit kranten en andere media). Bovendien zijn in de installatie een aantal spiegels opgenomen, zodat de toeschouwer naast een blik op de wereld in het algemeen en de persoonlijke wereld van de kunstenaar ook zichzelf te zien krijgt: wat doe jij met de beelden die je hier

very hopeful) events in recent history and reflect on what he or she will do in response to them. The installation for which he received the 1996 Sandberg Prize, *There was nothing between us but a considerable distance* (Anna Enquist), is comprised of a number of wall units in which the artist combines personal recollections (personal photographs, drawings) with explicit references to catastrophe and human suffering (familiar and poignant news images from newspapers and other media). Moreover, a number of mirrors are included in the installation, so that, in addition to being given a look at the world in general and into the artist's personal world, the viewer also gets to see him or herself. Ten Cate seems to be asking, What are you going to do about the images you see here?

Like Between us..., the installation to be shown in Bureau Amsterdam, comprised largely of components from Ten Cate's

installation *Crush Time* (seen earlier this year in Brussels), contains both personal documents and familiar images. Poles nearly the height of a man, like those which function as signs of remembrance in Iranian cemeteries, plastered with news photos, are one of the striking components. Another work shows a never realized proposal for a Peace Palace in Den Haag, on which Ten Cate has mounted the Declaration of the Rights of Man, and in so doing, reacting to the other works, pronounces his astonishment at all human good intentions and what has come of them.

The prize-winning works of Aernout Mik (b. 1962), *Lick* and *Fluff*, were seen for the first time as parts of the *ID* exhibition at the Van Abbe Museum. Furthermore, *Lick* was included in the presentation Mik created last year (together with Willem Oorebeek) for the Dutch pavilion at the Venice Biennial. A sculptural use of the human

Aernout Mik, Float (camera Marjolaine Boonstra), videotill, 1998,
courtesy Galerie Fons Welters

Aernout Mik, Lick (camera Marjolaine Boonstra), 1996,
courtesy Galerie Fons Welters

ziet?, lijkt Ten Cate te willen vragen.

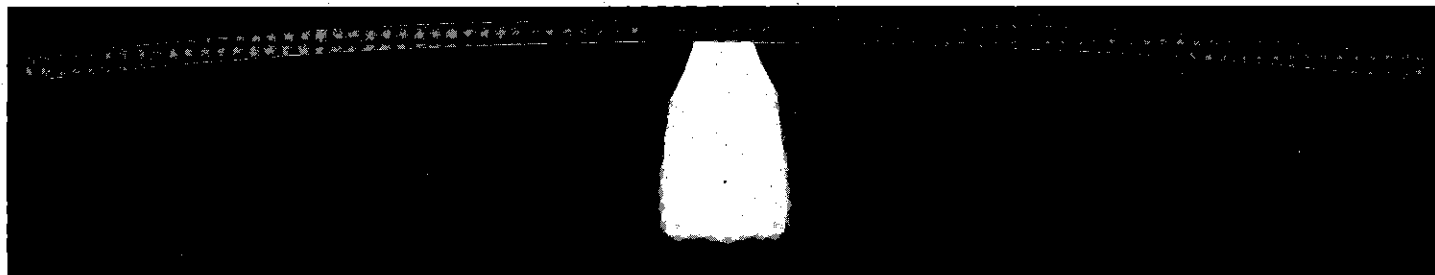
De installatie in Bureau Amsterdam, die voor het grootste deel is samengesteld uit componenten van de installatie *Crush Time* (eerder dit jaar te zien geweest in Brussel), bevat evenals *Tussen ons was...* zowel persoonlijke documenten als bekende beelden. Een opvallend onderdeel vormen de bijna manshoge staken, zoals die op Iraanse begraafplaatsen fungeren als herinnerings-tokens, beplakt met nieuwsfoto's. Een ander werk toont een -nooit gerealiseerd- voorstel voor een Vredespaleis in Den Haag, waarop Ten Cate de Verklaring voor de Rechten van de Mens monteerte en zo, reagerend op de andere werken, zijn verwondering uitspreekt over alle goede bedoelingen van de mens en wat daarvan terechtgekomen is.

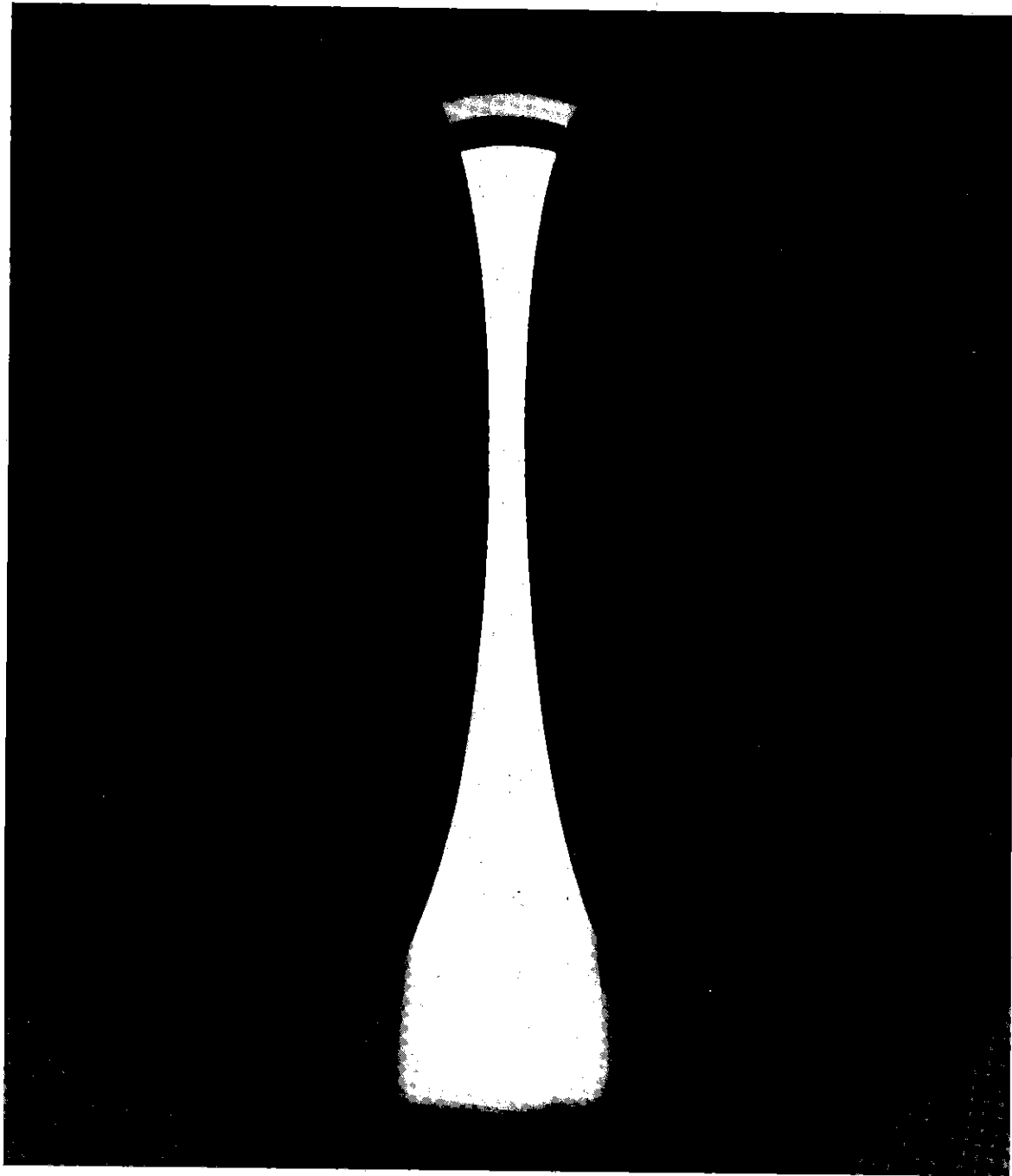
De bekroonde werken van Aernout Mik, *Lick* en *Fluff*, waren voor het eerst te zien als onderdeel van de tentoonstelling *ID* in het van Abbe-museum. Bovendien werd *Lick* opgenomen in de presentatie die Mik (1962) vorig jaar maakte in het Nederlands paviljoen voor de Biënnale van Venetië (samen met Willem Oorebeek). In *Lick* en *Fluff*, respectievelijk een video en een 16mm-film op video, staan een sculpturale toepassing van menselijke lichamen in de ruimte en fysieke ervaringen centraal. *Lick* laat een gang zien, waarin twee meisjes op de natte vloer zitten; uit een opening in hun borst komt een blauwe vloeistof gelopen. Tegenover de meisjes zit op een op en neer bewegend hefplateau een man op zijn knieën, overeind, met zijn gezicht naar de meisjes toe. De absurditeit van de situatie krijgt door de absentie van bijbehorende emoties (de meisjes kijken neutraal en onbewogen voor zich uit, alsof er niks gek aan de hand is), een ongemakkelijk karakter. Ook in *Fluff* (camera Marjoleine Boonstra) combineert Mik statische lichamen in een ruimte -een opslagplaats voor meubelen- met organische materialen: dit keer worden de personen bekogeld met klonten ondefinieerbare brij. Wederom zorgt de gelatenheid

body in space and physical experiences are central to *Lick* and *Fluff*, respectively a video and a 16mm film on video. *Lick* shows us a passageway in which two girls sit on the wet floor; a blue liquid comes running out of an opening in their breast. Opposite them a man kneels, upright, on a moving lift platform, with his face turned toward the girls. Because of the absence of corresponding emotions (the girls gaze straight ahead, neutral and impassive, as if there was nothing at all unusual), the absurdity of the situation takes on an uneasy character. In *Fluff* (camera, Marjoleine Boonstra) Mik also combines static bodies in a space - a storage facility for furniture - with organic materials. This time the figures are pelted with lumps of an unidentifiable matter. Once again the equanimity of the figures, as though they have become resigned to the unavoidable senselessness of the situation, creates a feeling of uneasiness. There is no escape possible from Mik's micro-worlds ruled by irrationality: accepting the situation is the only option. The installation at Bureau Amsterdam is called *Float*, and consists of a video projection and a sculpture with an extra. The video shows how an expressionless man and woman, lying on their stomachs in an indefinable space (grey floor, brick walls), are tossed up and down in an unremitting rhythm, as though they lay in a cart rolling over a bumpy road at high speed.

For the viewer, the repeated and fundamentally physically unpleasant experience gradually gives way to acceptance of the situation, through which the up and down movements even begin to assume a calming quality. The sculpture in the same space in Bureau Amsterdam, into which an extra is introduced, continues the horizontal structure of the video, but is opposite in character: apparently tranquil, but rumbling in the underbelly.

This year the Sandberg Prize was awarded on the basis of a whole oeuvre. The survey exhibition of the work of painter Jan Roeland (b. 1935) consisted of about 40 works which he has done since 1967. The exhibition demonstrated how strikingly consistent his oeuvre really is, and how deeply the artist has always held fast to his own views on painting. Averse to fashion and ignoring the many obituaries that painting has outlived during his career, Roeland has never made concessions in his search for the ideal balance among the flat surface, spatiality and colour. Objects are unvaryingly the subjects of his paintings. Everyday things such as envelopes, lighters, tables, plants and pairs of glasses are subjected to close scrutiny by Roeland, and reduced to their most elementary forms. In many cases this reduction leads to a level of near abstraction, in which the object as such is still just barely recognizable. The relation be-

van de personen, alsof ze zich bij de onontkoombare zinloosheid van de situatie hebben neergelegd, voor een gevoel van onbehagen. Uit deze door irrationaliteit geregeerde micro-wereldjes van Mik is geen ontsnapping mogelijk: jezelf overleveren is de enige optie.

Float heet de installatie in Bureau Amsterdam, die bestaat uit een videoprojectie en een sculptuur met figurant. De video laat zien hoe een uitdrukingsloze man en vrouw, liggend op hun buik in een onbestemde ruimte (grijze vloer, bakstenen muur), in een onophoudelijk ritme op en neer worden gegooid, als lagen ze in een kar die met flinke vaart over een hobbelweg wordt getrokken. De repeterende en in beginsel fysiek

onaangename ervaring leidt voor de beschouwer gaandeweg tot acceptatie van de situatie, waardoor de op-en-neer bewegingen zelfs een rustgevende kwaliteit krijgen. De sculptuur in dezelfde ruimte van Bureau Amsterdam, waarin een figurant is opgenomen, trekt de horizontale opbouw van de video door, maar is tegenovergesteld in atmosfeer: ogenschijnlijk rustig, maar rommelend in de onderbuik.

Dit jaar ging de Sandbergprijs naar een heel oeuvre. De overzichtstentoonstelling van het werk van schilder Jan Roeland (1935) bestond uit een veertigtal werken die hij vanaf 1967 maakte, waarbij opviel hoe consistent zijn oeuvre eigenlijk is en hoezeer de kunstenaar altijd heeft

vastgehouden aan zijn eigen opvattingen over schilderkunst. Wars van modes en ongevoelig voor de talloze 'doodverklaringen' die de schilderkunst gedurende zijn carrière heeft moeten overleven, heeft Roeland nooit concessies gedaan in zijn zoektocht naar de ideale balans tussen het platte vlak, ruimtelijkheid en kleur.

Objecten zijn onveranderlijk het onderwerp van zijn schilderijen. Alledaagse voorwerpen als enveloppen, aanstekers, tafels, planten en brillen worden door Roeland onder de loep genomen en gereduceerd tot hun meest elementaire vormen. In veel gevallen leidt deze reductie tot een niveau van bijna-abstractie, waarop het object als zodanig nog juist herkenbaar is. De verhouding tussen het platte schilderoppervlak en de illusie van plasticiteit speelt hierbij een cruciale rol. Roeland is in elk schilderij op zoek naar een evenwicht tussen platheid en diepte, waarbij een uitgekiend kleurgebruik fungeert als grensrechter. De tafels en planten die door de kunstenaar zijn teruggebracht tot een aantal platte kleurvlakken, krijgen juist door de uiterst zorgvuldig gekozen en opgebrachte kleuren de suggestie van de ruimtelijkheid die de werken hun sensibele en levendige kwaliteit verleent.

Voor Roeland is elk nieuw schilderij weer het begin van een moeizame zoektocht naar de juiste balans en is het telkens opnieuw eindeloos schuiven met vormen en experimenteren met kleur, omdat het van tevoren onmogelijk is te voorspellen wat er op het doek zal gebeuren. Ook aan de *Neus en Bril*-serie die de kunstenaar in Bureau Amsterdam presenteert, ligt dit gecompliceerde schilderkunstig proces ten grondslag. In deze recente werken, waarop steeds een zonnebril op een neus te zien is (variërend van donker en onheilspellend tot vrolijk en *soulvol*), schildert Roeland voor het eerst in zijn carrière een deel van het menselijk gezicht: de neus. 'Maar', aldus de kunstenaar, "de neus is eigenlijk toch ook een voorwerp? En gezichten, die schilder ik niet. Da's veel te moeilijk".

Xander Karskens

*Citaten in de tekst komen uit gesprekken van de auteur met de kunstenaars, oktober 1998.

tween the flat surface of the painting and the illusion of plasticity plays a crucial role in this. In every painting, Roeland is in search of the balance between flatness and depth, wherein a sophisticated use of colour functions as the referee. It is precisely through the colours, chosen and applied with the maximum of care, that the tables and plants, reduced by the artist to a number of flat areas of colour, receive the suggestion of dimensionality from which these works derive their sensory and vital quality. For Roeland, every new painting is again the beginning of a difficult search for the right balance, and, because it is impossible to predict in advance what will happen on the canvas, each painting is likewise once again an endless wrestling with forms and experimentation with colour. This complicated process of painting is also the foundation for the *Nose and Glasses* series being presented by the painter in Bureau Amsterdam. In these recent works in which a nose and sunglasses (varying from dark and ominous through happy and soulful) are always to be seen, for the first time in his career Roeland is painting a part of the human face: the nose. "But," says the artist, "isn't the nose actually still only an object? And I don't paint faces. That's much too difficult."*

Xander Karskens

*Citations in the text come from the author's conversations with the artists, October, 1998.

Biografie

RITSAERT TEN CATE

1938, Almelo

SOLOTONTONSTELLINGEN (selectie)

1991 Installatie voor Omeira Sanchez, Murcia, Spanje
1996 Tussen ons was niets dan een aanzienlijke afstand (Anna Enquist), Galerie Reuten, Amsterdam
1998 Crush Time, Kunsten-FESTIVALdesArts, Brussel

GROEPSTONTONSTELLINGEN

1997 Laureaten Sandberg-prijs 1985-1996, Stedelijk Museum, Amsterdam
1998 Groepstontonstelling (conservator: Theu Boermans), Stadsgalerij Heerlen, Heerlen

ACTIVITEITEN (selectie)

1965-1991 Oprichter en leider van theatercentrum Mickery (Loenersloot, later Amsterdam), dat gedurende haar bestaan ongeveer 600 internationale theaterproducties heeft voortgebracht. Ten Cate zelf schreef, registreerde, ontwierp en produceerde zo'n 15 internationale theaterproducties. Verder was hij o.a. uitgever van verschillende theatertijdschriften en had hij zitting in de bestuurscommissies van o.a. het Holland Festival en Toneelgroep Amsterdam

1991-1998 O.a. acteur in de internationale theaterproductie Antonius en Cleopatra door Theater Am Turm, Frankfurt; betrokken bij de oprichting van multicultureel studiecentrum in Boedapest en auteur van 4 korte filmscenario's voor Nederlandse televisie
1994 Bedenker en oprichter van DasArts (De Amsterdamse School Advanced Research in Theatre and dance Studies), een post-academische opleiding op het gebied van theater, choreografie, scenografie en mime (in opdracht van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen en het Ministerie van Cultuur)

Biografie (vervolg)

AERNOUW MIK

1962, Groningen

SOLOTENTOONSTELLINGEN (selectie)

1990 Voorwerk, Witte de With, Rotterdam
1992 Für Nichts und Wieder Nichts, Deweer Art Gallery, Otegem
1992 The Philosophy of Furniture (met Adam Kalkin), Galerie Fons Welters, Amsterdam
1993 UNFAIR, Keulen (Galerie Fons Welters)
1995 Mommy I Am Sorry (met Adam Kalkin), De Vleeshal, Middelburg
1995 Wie die Räume Gefüllt Werden Müssen, Kunstverein, Hannover
1995 Stuffed, Weak and Filthy, Deweer Art Gallery, Otegem
1997 Nederlands Paviljoen (met Willem Oorebeek), Biënnale Venetië
1998 Galerie Index, Stockholm
1998 'Zomer - De Vier Jaargetijden', ACHK De Paviljoens, Almere

GROEPSTENTOONSTELLINGEN (selectie)

1987 Capital Gains, 't Venster, Rotterdam
1988 Een Grote Activiteit / A Great Activity, Stedelijk Museum, Amsterdam
1991 Biënnale van Saõ Paolo, Saõ Paolo
1993 Peiling 1993, Centraal Museum, Utrecht
1994 Het Zevende Museum, Stroom HBCK, Den Haag
1995 Galerie Fons Welters, Amsterdam
1995 Wild Walls, Stedelijk Museum, Amsterdam
1996 The Scream, Arken Museum of Modern Art, Kopenhagen
1996 Making a Place, Snug Harbour Cultural Center, Staten Island, New York
1996 ID, Van Abbemuseum, Eindhoven
1997 Booster Up Dutch Courage, LA International Biennial, Los Angeles
1997 A Place to Be, Büro Friedrich, Berlijn
1998 Hongkongoria, speciale presentatie in de tentoonstelling NL-Nederland-

se kunst uit de collectie van het Van Abbemuseum, Van Abbemuseum, Eindhoven (met Marjoleine Boonstra)
1998 Galerie Gebauer, Berlijn
1998 Ironisch / Ironic, Museum für Gegenwarts-kunst, Zürich (met Marjoleine Boonstra)

JAN ROELAND

1935, IJsselmuider

SOLOTENTOONSTELLINGEN (selectie)

1970 Schilderijen, Rotterdamse Kunststichting, Rotterdam
1971 en 1973 Schilderijen, Galerie Espace, Amsterdam
1975 en 1978 Schilderijen, Galerie Hendriksen, Amsterdam
1978 Schilderijen, Stedelijk Museum, Amsterdam
1981 Tekeningen, Stedelijk Museum, Amsterdam
1981 Schilderijen, Galerie Hendriksen, Amsterdam
1984-1994 5 tentoonstellingen bij Galerie Espace, Amsterdam
1997 Schilderijen, De Beyerd, Breda
1998 Schilderijen, Rijksmuseum Twenthe, Enschede
1998 Schilderijen, Stedelijk Museum Schiedam

GROEPSTENTOONSTELLINGEN (selectie)

1972-73 Amsterdam-Parijs-Düsseldorf, Solomon Guggenheim Museum, New York; Pasadena Art Museum, Pasadena; Museum of Fine Arts, Dallas
1976-81 Reflectie en Realiteit, in 15 tentoonstellingsruimten over de wereld (georganiseerd door BBKB namens Ministerie van CRM)
1980 Neue Malerei aus den Niederlanden, Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum, Graz; Gallerya Suvremene Umjetnoski, Zagreb
1983-84 Modern Dutch Painting, Nationale Galerie Alexander Soutzos Museum, Athene; Stedelijk Museum, Amsterdam; Germanisches National Museum, Nürnberg
1984 De Nederlandse identiteit in de kunst na 1945, Van Gogh Museum,

Amsterdam

1985-86 100 Years of Dutch Painting - Highlights from the Stedelijk Museum, Amsterdam, in 5 Japanse musea
1985 Hoogtepunten uit 40 jaar verzamelen - een kleine parade, Stedelijk Museum Schiedam
1986 Ooghoogte, Stedelijk van Abbemuseum, Eindhoven
1987 Tekenen 1987, Rotterdamse Kunststichting, Rotterdam
1990 Picturale - Een keuze uit de collectie van de Rijksdienst Beeldende Kunst 1984-1989 door Piet Cleveringa, Noord Brabants Museum, Den Bosch
1993 Grossbill, Museum Jan Cunen, Oss
1994 De maan is rond - Nederlandse kunst tussen 1945 en 1994, Museum Jan Cunen, Oss; Museum De Wieger, Deurne
1995 Helder en Eenvoudig - Clear and Felt, De Vishal, Haarlem
1995 Van Appel tot Zadkine - 95 hoogtepunten uit de collectie van het Stedelijk Museum Schiedam, Stedelijk Museum Schiedam
1997 l'Homme sucré, Stedelijk Museum Schiedam
1997 Europa Rondom, Stedelijk Museum, Amsterdam

Amsterdamse Kunstprijs in het Stedelijk Museum

Het Stedelijk Museum toont van 21 nov 1998 tot en met 3 januari 1999 werk van de winnaars van de Kho Liang le-prijs, de Emmy van Leersumprijs en de H.N. Werkmanprijs.

Nieuwsbrief

U kunt zich abonneren op de Nieuwsbrief van Bureau Amsterdam. Als u f. 25,- overmaakt op girorekening 4500092 t.g.v. Dienst Musea voor Moderne Kunst te Amsterdam onder vermelding 'Nieuwsbrief Bureau Amsterdam' krijgt u de Nieuwsbrief een jaar lang toegestuurd. U ontvangt dan tevens de uitnodigingen voor de openingen.

Colofon

Samenstelling tentoonstelling: Xander Karskens, Leontine Coelewijn
Tekst: Xander Karskens
Vertaling: Donald Mader
Redactie: Xander Karskens, Leontine Coelewijn
Secretariaat: Jan Meijer
Vormgeving: Mevis & Van Deursen
Druk: Rob Stolk, Amsterdam

Deze tentoonstelling is tot stand gekomen in samenwerking met het Amsterdams Fonds voor de Kunst

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Stedelijk Museum
Bureau Amsterdam
Rozenstraat 59
1016 NN Amsterdam
tel. 31: (0)20. 4220471
fax. 31: (0)20. 6261730
E-mail: smba@xs4all.nl
geopend van di t/m zo,
11.00 - 17.00 uur

19 december 1998 -
24 januari 1999

SuperNova
met Experimental Jetset,
Maura Biava, Anuschka
Blommers, Niels Klavers,
Niels Schumm en Hilary
Lloyd